

تعهدات دولت طی دوره ۱۴۰۰-۱۴۰۴ ناشی از اوراق مالی انتشار یافته تا پایان سال ۱۳۹۹ / میلیارد ریال

شرح سال	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴
اصل	۶۲۹,۲۳۱	۱,۲۹۴,۶۷۰	۱,۳۶۷,۰۰۰	۱,۳۷۸,۰۸۰	۱۱۶,۷۵۰
سود	۳۲۸,۸۳۰	۵۱۵,۴۴۰	۲۵۹,۵۶۰	۱۱۶,۹۳۰	۳۸,۳۲۰
مجموع	۹۵۸,۰۶۱	۱,۸۱۰,۱۱۰	۱,۶۲۶,۵۶۰	۱,۴۹۵,۰۱۰	۱۵۵,۰۷۰

مأخذ: سازمان برنامه و بودجه کشور

تومانی برای کالاهای اساسی در سال آینده در نظر گرفته است. این درحالی است که دولت در لایحه بودجه سال آینده ارز ترجیحی را حذف و نرخ تسعیر ارز را حدود ۲۳ هزار تومان تعیین کرده بود. این اقدام کمیسیون تلفیق به منزله کاهش ۱۶۹ هزار میلیارد تومانی درآمد دولت از این محل خواهد شد. بدین ترتیب افزایش ۲۰ درصدی سهم صندوق توسعه ملی و اختصاص ۹ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی برای خرید کالاهای اساسی بیش از ۳۰۰ هزار میلیارد تومان از درآمدهای برآورد شده دولت را کاهش می‌دهد. در لایحه بودجه سال آینده تراز عملیاتی منهای ۳۰۰ هزار میلیارد تومان است. بدین ترتیب این ناترازی به بیش از ۶۰۰ هزار میلیارد تومان خواهد رسید. دولت بودجه را بدون کسری و با حداقل ناترازی بسته و در این میان میزان انتشار اوراق را نیز به شدت کاهش داده است. کوچکترین پیامد تغییرات کمیسیون تلفیق اخبار دولت به سمت انتشار بیشتر اوراق خواهد بود. اما آنگاه که دولت می‌گوید، قصد ندارد انتشار اوراق را به هر قیمتی، از جمله به بهای آسیب رساندن به بازار سرمایه انجام دهد. واقعیت این است که اهرم انتشار اوراق به تنهایی کافی نیست و نیازمند پیاده سازی سایر برنامه‌های اقتصادی، از جمله افزایش رشد اقتصادی و رونق تولید، افزایش درآمدهای مالیاتی با استفاده از اصلاح و هوشمندسازی نظام مالیاتی، افزایش پایه‌های مالیاتی و اجرای قوانین مالیاتی جدید، افزایش صادرات، کنترل بازار ارز و تقویت ارزش پول ملی و غیره است. همه این برنامه‌ها در دستور کار تیم اقتصادی جدید قرار دارد و اجرای آنها و تحقق اهداف مورد نظر در آینده منجر به کاهش وابستگی دولت به انتشار اوراق خواهد شد. تحقق این مهم نیازمند همراهی مجلس شورای اسلامی با سیاست‌های دولت، به ویژه در زمینه ارز ۴۲۰۰ تومانی و سهم صندوق توسعه ملی است.

آنچه که لایحه بودجه ۱۴۰۱ را متفاوت می‌کند، شروع واقعی اصلاح ساختار بودجه است. کاستن از سهم و جایگاه نفت و افزودن بر وزن مالیات، کاهش هزینه‌ها، یا به عبارت دقیق‌تر کاهش میزان رشد هزینه‌ها از مهم‌ترین ویژگی‌های لایحه بودجه است

آینده نه چندان دور دامن دولت‌ها را خواهد گرفت؛ چنانچه دولت کنونی بار سنگین تسویه اصل و سود اوراق منتشر شده دولت قبلی را به دوش می‌کشد. دوم اینکه: دولت کنونی از انتشار اوراق بیشتر برای جبران اوراق فروخته شده دولت قبل باید استفاده کند و نه در راستای جبران کسری بودجه خود. درواقع انتشار اوراق سال‌های گذشته بودجه سال‌های آینده را با کسری مواجه می‌کند و اگر اوراقی نیز منتشر شود برای جبران همین کسری خواهد بود و کمتر به سایر هزینه‌های جاری و عمرانی دولت سیزدهم اختصاص خواهد یافت. همه اینها در حالی است که لایحه بودجه هنوز در مجلس قرار دارد و آنطور که خبرها نشان می‌دهد کمیسیون تلفیق تغییراتی در آن اعمال کرده که کل محاسبات درآمدی و هزینه‌ای بودجه را به هم می‌ریزد. این کمیسیون، از یک طرف سهم صندوق توسعه ملی را از ۲۰ درصد به ۴۰ درصد افزایش داده است. بدین ترتیب سهم ۲۰ درصدی که قرار بود در سال آینده جزو منابع درآمدی دولت محسوب شود به حساب صندوق توسعه ملی خواهد رفت. این افزایش، در عمل به این معنا است که ۱۳۷ هزار میلیارد تومان از درآمدهای برآورد شده دولت کاهش یافته و به همین مقدار به کسری بودجه اضافه می‌شود. از طرف دیگر، کمیسیون تلفیق ۹ میلیارد دلار از درآمدهای نفتی را نیز با نرخ ۴۲۰۰

طرز معناداری کم شده دولت اقدامی در راستای کاهش هزینه‌ها انجام نداده، بلکه هزینه‌هایش را با استقراض و انتشار اوراق پوشش داده است. دولت دوازدهم از نیمه سال ۱۳۹۶ تا نیمه سال ۱۴۰۰ که پایان کارش محسوب می‌شود نه تنها برای تأمین هزینه‌هایش اوراق مالی منتشر کرده بلکه برای تسویه اوراق قبلی نیز به انتشار اوراق متصل شده بود. از این رو بار سنگینی را به دولت کنونی تحمیل کرده است. بر اساس اعلام سازمان برنامه و بودجه تا پایان سال جاری در مجموع حدود ۹۶ هزار میلیارد تومان اصل و سود اوراق فروخته شده قبلی تسویه خواهد شد. همچنین، در سال ۱۴۰۱ باید کمی بیش از ۱۸۱ هزار میلیارد تومان اصل و سود اوراق دولت دوازدهم خریداری شود. دولت سیزدهم در سال دوم فعالیت خود باید در بودجه ۱۴۰۲ باز پرداخت اصل و سود اوراق را به میزان ۱۶۲ هزار میلیارد تومان پیش بینی کند. این رقم در سال بعد از آن به حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان کاهش پیدا می‌کند و در سال ۱۴۰۴ به حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان خواهد رسید. این اعداد و ارقام بیانگر دو نکته است: یکی اینکه هرچند انتشار اوراق گامی مثبت در راستای جبران کسری بودجه بدون ایجاد تورم است، اما انتشار بی‌رویه آن بدون توجه به سایر شاخص‌های اقتصادی در

